

Päivi Räsänen kd ym.

Lakialoite laiksi ehdokkaan vaalirahoituksesta annetun lain 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

PERUSTELUT

Aloitteessa esitetään, että lakiin ehdokkaan vaalirahoituksesta (273/2009) lisätään vaalikohtainen maksettua mainontaa koskeva kampanjakatto, joka olisi kunnallisvaaleissa 10 000 euroa, eduskuntavaaleissa 50 000 euroa ja europarlamenttivaaleissa 80 000 euroa.

Laissa ehdokkaan vaalirahoituksesta todetaan yksiselitteisesti, että "lain tarkoituksena on lisätä vaalirahoituksen avoimuutta ja tietoa ehdokkaiden mahdollisista sidonnaisuuksista sekä rajoittaa ehdokkaiden vaalikampanjoiden kulujen kasvua". Lain tavoite ei ole toteutunut, sillä ehdokkaiden toteutuneet kampanjakulut ovat jatkaneet kasvuaan viime vaaleissa.

Valtiontalouden tarkastusviraston kertomuksessa (K 19/2015 vp) vaalirahoituksen valvonnasta vuoden 2015 eduskuntavaaleissa todetaan, että kampanjoiden keskimääräiset kulut kasvoivat 5 283 euroa verrattuna vuoden 2011 eduskuntavaaleihin. Kertomuksen mukaan vaalirahoitusilmoitusten perusteella ilmoitusvelvolliset käyttivät eduskuntavaalien kampanjoihin yhteensä 9 782 234 euroa. Vuoden 2011 eduskuntavaaleissa vastaava luku oli 8 573 150 euroa, joten kasvua oli yhteensä noin 1 200 000 euroa. Suurin kampanja oli 129 967 euroa ja pienin 2 753 euroa. Kampanjan kulujen keskiarvo oli 35 555 euroa. Vertailun vuoksi keskimääräiset kampanjakulut olivat vuoden 1999 eduskuntavaaleissa noin 43 000 markkaa, mikä vastaa tänä päivänä ostovoimaltaan noin 9 515 euroa.

Eduskunnan tarkastusvaliokunta on ottanut kantaa kampanjakulujen kasvuun mietinnössään Valtiontalouden tarkastusviraston kertomuksesta eduskunnalle vaalirahoituksen valvonnasta vuoden 2015 eduskuntavaaleissa (TrVM 1/2016 vp). Tarkastusvaliokunnan mukaan tulee kiinnittää huomiota eduskuntavaalien kampanjakulujen kasvuun, ja valiokunta toteaa mietinnössään, että voimassa olevalla lainsäädännöllä ei ole kyetty hillitsemään kampanjakulujen kasvua.

Ehdokkaan vaalirahoituslain valmistelun yhteydessä vuonna 2009 hallitus asetti erillisen parlamentaarisen vaali- ja puolerahoituskomitean. Komiteamietinnössä (2009:3) esitettiin, että "lakiin ehdokkaan vaalirahoituksesta lisättäisiin vaalikohtainen maksettua mainontaa koskeva kampanjakatto, joka olisi kunnallisvaaleissa 10 000 euroa, eduskuntavaaleissa 50 000 euroa ja europarlamenttivaaleissa 80 000 euroa".

Lakialoite LA 20/2016 vp

Kampanjakaton asettaminen hillitsisi kampanjakulujen kasvua ja parantaisi ehdokkaiden mahdollisuuksia osallistua eri vaaleihin, kun kampanjakulut pysyvät kohtuullisina. Vaalien määrä on myös kasvamassa maakuntavaaleilla, mikäli aluehallintouudistus toteutuu hallituksen esittämällä tavalla. Presidentinvaaleihin osallistuu huomattavasti vähemmän ehdokkaita, ja ne eroavat muutenkin luonteeltaan muista vaaleista, joten kampanjakaton asettaminen presidentinvaaleihin ei ole perusteltua.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

ehdokkaan vaalirahoituksesta annetun lain 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään ehdokkaan vaalirahoituksesta annetun lain (273/2009) 4 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1689/2015, uusi 6 momentti seuraavasti:

4 §

Ehdokkaan vaalirahoituksen rajoitukset

Ehdokkaan on huolehdittava siitä, että ehdokkaan, ehdokkaan tukiryhmän tai muun yksinomaan ehdokkaan tukemiseksi toimivan yhteisön vaalikampanjan yhteenlasketut kulut sanoma-, ilmaisjakelu- ja aikakauslehdissä, radiossa, televisiossa, tietoverkoissa, mainonnan suunnittelussa sekä maksullisessa ulkomainonnassa ja muussa vastaavassa maksullisessa mainonnassa eivät ylitä kunnallisvaaleissa 10 000 euroa, eduskuntavaaleissa 50 000 euroa ja europarlamenttivaaleissa 80 000 euroa.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

Helsingissä 14.4.2016

Päivi Räsänen kd
Sari Essayah kd
Sari Tanus kd
Antero Laukkanen kd